

„Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/
Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ“

Metodika tvorby modulových vzdelávacích programov

(po recenzii)

Aktivita 1.1. Rozvoj systému ďalšieho vzdelávania

Et. 1.1.1 Zadefinovanie požiadaviek a vytvorenie vzdelávacích programov pre lektorov, manažérov, členov a predsedov skúšobných komisií a osôb, vypracovanie štandardov kvality inštitúcií ďalšieho vzdelávania

1.1.1 Pracovná skupina pre vytvorenie metodiky tvorby modulových vzdelávacích programov

Členovia pracovnej skupiny:

**PhDr. Vlasta Dúbravová
PaedDr. Janka Chládecká, PhD.
Mgr. Bibiana Lazarová
Mgr. Elena Mašlonková
Mgr. Eudmila Novák Ducká**

Odborný garant: PhDr. Katarína Babulíková

Schválil: JUDr. Mgr. Zuzana Štrbiková

Milé kolegyně a milí kolegovia,

Národný ústav celoživotného vzdelávania plní svoju nezameniteľnú celospoločenskú úlohu v oblasti celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva v Slovenskej republike. Organizácia zodpovedá za tvorbu systémových nástrojov zameraných na rozvoj ďalšieho vzdelávania a poradenstva pre dospelých, kvalitu ďalšieho vzdelávania, systém monitorovania a prognózovania vzdelávacích potrieb a systém uznávania výsledkov ďalšieho vzdelávania v Slovenskej republike.

V súvislosti s implementáciou výskumných, systémových a vzdelávacích projektov financovaných Európskou komisiou, medzinárodnými organizáciami a Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, smerujúcich k rozvoju jednotlivých subsystémov celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva v Slovenskej republike, organizácia plní zásadnú transferovo–inovačnú úlohu vo vzťahu k rozhodovacím a legislatívnym procesom na úrovni Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, ako aj informačnú funkciu vo vzťahu ku kľúčovým klientom systému ďalšieho vzdelávania a poradenstva pre dospelých - teda k jednotlivcom, vzdelávacím inštitúciám a sociálnym partnerom.

Národný ústav celoživotného vzdelávania taktiež vytvára a realizuje štandardizované vzdelávacie programy ďalšieho vzdelávania v súčinnosti s profesijne príslušnými domácimi a zahraničnými inštitúciami, a to predovšetkým pre zamestnancov rezortu školstva ako aj pre širokú verejnosť. Organizácia v neposlednom rade zabezpečuje metodické riadenie a výkon vzdelávacích aktivít pre lektorov ďalšieho vzdelávania, čím významným spôsobom prispieva ku kontinuálnemu zvyšovaniu kvality ďalšieho vzdelávania v Slovenskej republike. Národný ústav celoživotného vzdelávania plní úlohu Výkonného sekretariátu Národného fóra pre celoživotné poradenstvo, Národného kontaktného bodu pre celoživotné vzdelávanie a Národného kontaktného bodu pre celoživotné poradenstvo.

Metodická príručka, ktorá sa Vám dostáva do rúk, je súčasťou Národného projektu **Ďalšie vzdelávanie a poradenstvo pre dospelých ako nástroj lepšej uplatniteľnosti na trhu práce**, ktorý realizuje Národný ústav celoživotného vzdelávania ako priamo riadená organizácia Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu. Národný projekt prispeje k zvýšeniu účasti dospelých na ďalšom vzdelávaní rozvojom systému ďalšieho vzdelávania a poradenstva pre dospelých. Projekt spolufinancovaný z Európskeho sociálneho fondu počíta s vytvorením vzdelávacích programov pre nadobudnutie odbornej spôsobilosti, so zriadením a prevádzkovaním poradenských centier pre dospelých v jednotlivých regiónoch Slovenska. Koncepcia plánuje zabezpečiť kvalitu vzdelávacích programov ďalšieho vzdelávania a kvalitu vzdelávacích inštitúcií. Vytvorí sieť poradenských inštitúcií a predovšetkým zabezpečí účasť zamestnávateľov na ďalšom vzdelávaní a poradenstve. Pozornosť sa upriami najmä na ďalšie odborné vzdelávanie v odvetviach priemyslu, remesiel a služieb (strojárstvo, elektrotechnika, automobilový a ťažobný priemysel, stavebníctvo, hutníctvo, drevárstvo či poľnohospodárstvo a iné).

Nový typ spolupráce vzdelávacích inštitúcií so zamestnávateľskými zväzmi, združeniami a so samotnými zamestnávateľmi adresne zadefinuje potreby trhu práce na najžiadanejšie kvalifikácie v desiatich odvetviach priemyslu.

V rámci rozvoja systému ďalšieho vzdelávania prostredníctvom zabezpečenia kvality vzdelávacích programov ďalšieho vzdelávania je našou ambíciou Vám v ponúkanej publikácii zodpovedať na všetky otázky, týkajúce sa požiadaviek kladených na modulový vzdelávací program. Vypracovaná metodika na tvorbu modulových vzdelávacích programov slúži ako predloha pre všetkých, ktorí budú pripravovať a tvoriť vzdelávacie programy ďalšieho vzdelávania. Metodika je garanciou správnej formy modulových vzdelávacích programov a zároveň východiskom pre tvorbu 40 modulových vzdelávacích programov zameraných na nadobudnutie odborných vedomostí, zručností a spôsobilostí pre získanie úplnej alebo čiastočnej kvalifikácie.

Veríme, že ponúkaná príručka na tvorbu modulových vzdelávacích programov sa stane efektívnym, kvalitným a zároveň rýchlym nástrojom pri tvorbe nových vzdelávacích programov.

S úctou

JUDr. Mgr. Zuzana Štrbíková
riaditeľka NÚCŽV

OBSAH

ÚVOD	5
1. ŠPECIFIKÁ VZDELÁVANIA DOSPELÝCH	7
2. METODIKA TVORBY MODULOVÝCH VZDELÁVACÍCH PROGRAMOV	13
2.1. Východiská a základné definície ďalšieho vzdelávania	13
2.2. Vymedzenie pojmov a východiská tvorby modulového vzdelávacieho programu	14
2.3. Základná štruktúra modulového vzdelávacieho programu	15
2.4. Charakteristika základných prvkov štruktúry modulu	16
2.4.1. Názov modulu	16
2.4.2. Organizačná forma	16
2.4.3. Cieľová skupina	17
2.4.4. Požadované vstupné vzdelanie	17
2.4.5. Profil absolventa	17
2.4.6. Metódy	17
2.4.7. Rozsah modulu	18
2.4.8. Učebný plán	18
2.4.9. Učebné osnovy	18
2.4.10. Záverečná skúška	19
2.4.11. Materiálne a technické zabezpečenie	19
2.4.12. Personálne zabezpečenie	19
3. MODULOVÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ZÍSKANIE ÚPLNEJ A ČIASTOČNEJ KVALIFIKÁCIE	21
3.1. Východiská a definície základných pojmov	21
3.2. Základná štruktúra modulového vzdelávacieho programu pre získanie úplnej a čiastočnej kvalifikácie	22
3.3. Rozpracovanie prvkov štruktúry modulu; zásady, východiská a princípy pri rozpracovaní	24
3.3.1. Názov modulu	24
3.3.2. Organizačná forma	24
3.3.3. Cieľová skupina	25
3.3.4. Požadované vstupné vzdelanie	25
3.3.5. Profil absolventa	25
3.3.6. Metódy	26
3.3.7. Rozsah modulu	26
3.3.8. Učebný plán	26
3.3.9. Učebné osnovy	27
3.3.10. Záverečná skúška	27
3.3.11. Materiálne a technické zabezpečenie	28
3.3.12. Odborné a lektorské zabezpečenie	29

Prílohy:

Príloha č.1: Formulár na vytvorenie modulového vzdelávacieho programu	31
Príloha č.2: Odporúčaný vzor modulového vzdelávacieho programu pre získanie úplnej a čiastočnej kvalifikácie	35

ÚVOD

Súhrnný materiál je čiastkovým výstupom a zároveň uceleným textom, ktorý sa zameriava na pomenovanie parametrov vzdelávania dospelých v podmienkach dnešnej doby. Okrem definovania modulových vzdelávacích programov ako jednej z progresívnych foriem vzdelávania dospelých, približuje proces tvorby modulových vzdelávacích programov a stáva sa tak metodickou príručkou pre tvorcov modulových vzdelávacích programov v ďalšom vzdelávaní. Na príklade z praxe odborného vzdelávania ukazuje, ako sa princípy tvorby vzdelávacích modulov premietli do pokynov vytvárania modulového vzdelávacieho programu.

Materiál je vytvorený ako príručka pre tvorcov a predkladateľov modulových vzdelávacích programov. Materiál pozostáva z úvodu a troch častí. Úvodná časť komentuje problematiku zmien v ďalšom odbornom vzdelávaní v kontexte zmien v celoživotnom vzdelávaní v Slovenskej republike, aj vo väzbe na potreby trhu práce. Prvú časť metodologickej príručky tvoria špecifiká vzdelávania dospelých. Táto časť materiálu obsahuje základné informácie o tom, ako sa aj vo vzdelávaní dospelých odrážajú zmeny v globálnej spoločnosti a ako sa celoživotné vzdelávanie stáva predpokladom efektívneho fungovania spoločnosti. Moderná predstava o vzdelávaní dospelých sa premietla do návrhu metodiky tvorby modulových vzdelávacích programov. Druhú a tretiu časť materiálu tvorí metodika tvorby vzdelávacích programov. Na charakteristiku modulového vzdelávania nadväzuje pomenovanie základných prvkov štruktúry modulových vzdelávacích programov vo všeobecnej rovine. V tretej časti materiálu je ukážka, podľa ktorej majú vzdelávacie inštitúcie postupovať pri vytváraní modulového vzdelávacieho programu pre získanie úplnej a čiastočnej kvalifikácie. Prílohou metodologickej príručky je formulár na vytvorenie modulového vzdelávacieho programu a vzorový projekt modulového vzdelávacieho programu pre získanie úplnej a čiastočnej kvalifikácie.

Kľúčové pojmy príručky – vzdelávacie programy, modulové vzdelávanie, moduly, proces tvorby vzdelávacích modulov, úplná a čiastočná kvalifikácia sú definované v súlade s východiskovými dokumentmi pre oblasť celoživotného vzdelávania. Spomedzi iných sú to napr. Stratégia celoživotného vzdelávania 2005, Stratégia celoživotného vzdelávania 2011, Zákon č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 97 z 15. marca 2010.

Stratégia celoživotného vzdelávania 2011 navrhuje viaceré opatrenia pre zlepšenie kvality ďalšieho vzdelávania. Formulovaním kvalifikačných štandardov pre jednotlivé kvalifikácie sa vyjadruje potreba trhu práce, teda aj zamestnávateľov, aby jednotlivec mohol vzdelávaním nielen získať kvalifikáciu, ale mal možnosť aj uznania odbornej spôsobilosti, ktorú nadobudol dlhoročnou praxou, čo by mu malo zvýšiť šancu na lepšie uplatnenie sa na trhu práce. Práve kvalifikačné štandardy sú vyjadrením potrebných odborných vedomostí a odborných zručností pre konkrétnu kvalifikáciu.

Na procese formulovania kvalifikačných štandardov významnou mierou participujú stredné odborné školy spolu so zamestnávateľmi. Vytvára sa tak možnosť nastaviť mechanizmus, ktorý by aj pre poskytovateľov odborného vzdelávania pôsobiacim vo sfére neformálneho odborného vzdelávania, vytvoril predpoklady poskytovať vzdelávacie služby

na úrovni porovnateľnej so školským vzdelávaním. Zjednotenie pravidiel pre získanie a uznávanie kvalifikácie predpokladá vytvorenie metodiky pre tvorbu vzdelávacích modulových programov alebo samostatných vzdelávacích modulov a metodiku uznávania odborných kvalifikácií. Účastníci takýchto vzdelávacích programov po absolvovaní procesu overenia odbornej spôsobilosti majú šancu získať osvedčenie o úplnej alebo čiastočnej kvalifikácii.

Ak budú vytvorené pre vybrané profesijné kvalifikácie modulové vzdelávacie programy, nastane proces ich overovania. Až potom môžu poradenské centrá zabezpečiť, aby potenciálni uchádzači mali prístup k informáciám:

- a) o obsahu a nárokoch jeho zvládnutia vo vzdelávacích programoch a moduloch, ktoré majú záujem absolvovať,
- b) o vzdelávacej inštitúcii, ktorá vzdelávanie poskytuje,
- c) o väzbe na ďalšie moduly alebo vzdelávacie programy,
- d) o možnostiach overovania kvalifikácie,
- e) o prechode na vyšší stupeň vzdelávania v odbore.

Opatrenia na podporu transparentnosti, pružnosti a celkovej kvality poskytovaných vzdelávacích služieb sa dejú v krátkodobom aj v strednodobom horizonte. Musia byť podporené väčšou priestupnosťou vzdelávacích ciest v strednom odbornom vzdelávaní medzi školským a mimoškolským prostredím.

Stredné odborné školy vo vybraných profesiách zadefinujú znovu profily absolventov, pomenujú vzdelávacie štandardy v súčinnosti s predstaviteľmi zamestnávateľov, aby takto nastavený súlad s potrebami trhu práce zvýšil šancu účastníkom vzdelávania flexibilne reagovať nielen pri hľadaní zamestnania, ale mal aj dopad na profesijný rozvoj jednotlivcov v súlade s ich potrebami a záujmami.

V súčinnosti s ďalšími oblasťami, ktorými sú posilnenie povedomia občanov o ďalšom vzdelávaní a vytvorenie účinného kariérneho poradenstva, by sa malo Slovensko ocitnúť na lepšej pozícii v začlenení počtu osôb do ďalšieho vzdelávania.

1. ŠPECIFIKÁ VZDELÁVANIA DOSPELÝCH

Metodika vzdelávania dospelých predstavuje určitý návod k dosiahnutiu stanoveného cieľa vzdelávania. Vychádza z konkrétneho zadania cieľa a závisí od neho a od didaktiky vzdelávania dospelých. Vzdelávanie dospelých je odlišné a má špecifický priebeh v porovnaní so vzdelávaním detí a mládeže. Nie je možné aplikovať metodiku vo vzdelávaní detí a mládeže na cieľovú skupinu dospelých. Nasledujúce riadky nepredstavujú komplexnú metodiku vzdelávania dospelých, ale iba poskytujú veľmi stručné východiská pre vnímanie edukácie dospelých ako samostatne prebiehajúceho a vyvíjajúceho sa celoživotného vzdelávania.

Základné pojmy v edukácii dospelých sú výchova, vzdelávanie a výchovno-vzdelávací proces. **Výchova** je chápaná v širokom zmysle ako všestranný proces formovania osobnosti človeka. **Vzdelávanie** je proces, v ktorom človek získava vedomosti, spôsobilosti a návyky a skvalitňuje svoje schopnosti. **Výchovno-vzdelávací proces** spája procesy výchovné a vzdelávacie, čím vytvára konzistentné pôsobenie na jedinca. Všeobecne platí, že nie je možné oddeliť výchovné a vzdelávacie pôsobenie, i keď v konkrétnych situáciách môže prevažovať výchovná či vzdelávacia stránka pôsobenia na jedinca.

Didaktický proces možno stotožniť s pojmom výučba, teda proces, ktorý zahŕňa súbor vyučovacích a riadiacich činností lektora, ktoré sú obsahom pojmu vyučovanie, a účastníkov vzdelávania, ktorých činnosť tvorí podstatu pojmu učenie. Didaktický proces je priamo tvorený konceptom vzdelávacích aktivít, zameraním vzdelávacieho programu, vzdelávacou potrebou, pociťovaným nedostatkom informácií, vedomostí, zručností či návykov a vzdelávacími cieľmi, obsahom, formou, metodikou výučby a osobnosťou lektora. Didaktický proces má svoju štruktúru, jeho základné prvky spolu súvisia, podmieňujú sa a v konečnom dôsledku determinujú efektívnosť vzdelávania.

Systémový prístup je vo vzdelávaní dospelých uplatňovaný na 2 úrovniach. Na makroúrovni – poznávanie činiteľov, vzťahov systému vzdelávania dospelých vo vzťahu k spoločenskému systému a jeho kľúčovým činiteľom a na mikroúrovni – poznávanie vnútri samotného procesu výučby.

Z hľadiska potrieb definovaných predkladateľom projektu je azda práve mikroúrovňový pohľad na systém výučby dospelých zásadný. Mikroúrovňový pohľad umožňuje špecifikovať základné prvky didaktického procesu, ktorými sú cieľ vzdelávania, obsah vzdelávania, metódy vzdelávania, organizačné formy vzdelávania, lektor, účastník (účastníci) vzdelávania a didaktické prostriedky výučby.

Základné fázy didaktického procesu:

1. Prípravná fáza je didaktické plánovanie, stanovenie konkrétnych cieľov, úloh, metód, foriem, didaktických postupov a prostriedkov výučby.
2. Vstupná fáza zahŕňa vonkajšiu a vnútornú optimalizáciu podmienok výučby, sústredenie pozornosti účastníkov a ich aktivizovanie do činnosti.
3. Fáza sprístupňovania a osvojovania nového učiva je priama výučba. Lektor nemôže od dospelých účastníkov vzdelávania očakávať, že sa majú primárne mechanicky naučiť odovzdávané učivo. Najhoršou kombináciou je nezáživný výklad látky, jednostranne monotónne odovzdávaný lektorom, pričom lektor nestanovuje iné úlohy okrem pasívnej

percepce učebnej látky, čo predpokladá andragogické zručnosti lektora, minimálne však jeho osobnostné vlastnosti a komunikačné zručnosti.

4. Fáza upevňovania a prehlbovania vedomostí spôsobilostí, návykov, zručností a vôbec všetkých atribútov, ktoré sú cielene odovzdávané prostredníctvom obsahu vzdelávania. Fáza je zameraná na rozvoj tvorivého myslenia, systematického využívania osvojených poznatkov, prehlbovania vedomostí, ich uplatňovania v praxi a výmene skúseností.

5. Fáza kontroly a hodnotenia úrovne vedomostí, spôsobilostí a návykov jej zmyslom je posúdenie efektívnosti vyučovacieho procesu, vyvodenie reálnych didaktických záverov pre ďalší priebeh a príp. modifikácie didaktického procesu. Ak chceme vedieť, či vzdelávanie splnilo svoj zmysel, či sa podarilo naplniť vzdelávací cieľ, musí lektor zistiť spätnú odozvu účastníkov na vzdelávanie.

Didaktické zásady:

Medzi základné vyučovacie zásady patria zásada názornosti, primeranosti, trvácnosti a systematickosti.

Ciele vzdelávania:

Ciele sú základné kategórie vzdelávania. Sú konkrétne formulovanou predstavou o tom, aké vedomosti, zručnosti, postoje, hodnoty by si mal účastník vzdelávania osvojiť, ako by sa mal správať. Ciele vnímame v troch základných úrovniach:

1. všeobecné ciele, sú široko formulované ciele danej spoločnosti, napr. zvýšenie kvality života, rozvoj osobnosti a pod.,
2. hlavné ciele, predstavujú konkrétnu sústavu cieľov, ktoré majú byť dosiahnuté v určitom časovom obmedzení a v určitej inštitúcii,
3. konkrétne ciele, premietajú sa v realizácii určitého programu vzdelávania.

Cieľ nemá popisovať to, čo lektor môže alebo chce urobiť, ale konečné správanie účastníka, zmenu v jeho úrovni vedomostí, zručností, návykov a pod. Ciele vzdelávania nevnímame len ako ústrednú kategóriu celého vzdelávania, je preto dôležité, aby si sám lektor stanovil vlastné ciele pre konkrétnu vyučovaciu jednotku. Lektor má byť v oblasti stanovovania cieľov zbehlý minimálne natoľko, aby bol schopný formulovať ciele výučby konkrétne, aby boli dosiahnuteľné vzhľadom na schopnosti a možnosti účastníkov a časovú dispozíciu výučby. V opačnom prípade dochádza k frustrácii na oboch stranách. Účastníci zažívajú neprijemné pocity, môžu sami seba obviňovať z toho, že látku nezvládajú a lektor sa frustruje tým, že mu účastníci nerozumejú, nestíhajú a sám nedokáže vtesnať obsah výučbu do časového rámca, ktorý má k dispozícii. Správne formulované ciele presne popisujú požadované správanie účastníkov pomocou príslušných slovies.

Východiská tvorby a odovzdávania obsahu vzdelávania:

Obsah vzdelávania dospelých patrí k objektívnym činiteľom, prostredníctvom ktorých dochádza k realizácii cieľov vzdelávania dospelých a od jeho kvality závisí efektívnosť vzdelávania. Obsah predstavuje vnútorne štruktúrovaný systém vedomostí, spôsobilostí, návykov, ale aj intelektuálnych a mravných hodnôt, ovládanie ktorých umožňuje komplexný rozvoj človeka.

Obsah vzdelávania nie je len osnova, z ktorej je zrejmé, čím všetkým majú účastníci prejsť počas vzdelávania. Základné prvky obsahu vzdelávania sú systémy poznatkov, činnosti a operácie, poznávacie procesy, postoje, názory a sústava hodnôt. Obsah vzdelávania je často vnímaný ako vec samotného lektora, ako jeho duševné vlastníctvo.

Najdôležitejší je začiatok, pretože lektor musí upútať pozornosť účastníkov vzdelávania. Je potrebné začať s dôležitými súvislosťami a vzťahmi, neopakovať to, čo už všetci pravdepodobne vedia. Obzvlášť pri vzdelávaní dospelých je osvedčené pristupovať ihneď, teda priamo, k podstate problému a potom zdôvodňovať, objasňovať, vysvetľovať. V procese odovzdávania učebnej látky je mimoriadne dôležitá schopnosť lektora klásť kontrolné otázky, skúšobné úlohy a príklady.

Obsah vzdelávania v didaktike vzdelávania dospelých súvisí s pojmami štandard vzdelávania, vzdelávací modul, vzdelávací projekt a vzdelávací program.

Štandard vzdelávania je definovaný vedomosťami a zručnosťami potrebnými pre zvládnutie určitých profesijných činností ako výstupu výučby. Určenie úrovne požadovaných vedomostí a zručností sa premieta do skúšobných požiadaviek pri ukončení výučby.

Vzdelávací modul je relatívne ucelená časť vzdelávacieho programu, ktorá jasne definuje predpokladané výsledky vzdelávania. Modul je spravidla obmedzený na jednu úzku tému výučby a spravidla obsahuje vymedzenie učebných cieľov, cieľovú skupinu, adresátov výučby, učivo, vzdelávaciu formu, didaktické metódy realizácie modulu, vyučovacie pomôcky, organizačné zabezpečenie, spôsoby overenia vedomostí účastníkov a predpísanú pedagogickú dokumentáciu.

Vzdelávací projekt je vlastne popis základného produktu, ktorým je vo vzdelávaní dospelých vzdelávací program. Základom projektu je zistenie vzdelávacej potreby, t.j. určitého deficitu informácií, vedomostí, zručností či návykov. Podoba vzdelávacieho projektu je v praxi často odvodzovaná od požiadaviek akreditačnej komisie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre ďalšie vzdelávanie. Projekt tvoria účastníci vzdelávania, ciele vzdelávacej aktivity, obsah a forma vzdelávania, vyučovacie metódy, učebné pomôcky a didaktická technika, vzdelávacie hodiny, lektori, organizačné zabezpečenie, kalkulácia ceny, vedenie pedagogickej dokumentácie, spôsob ukončenia. Vzdelávacie projekty vznikajú v praxi často zostavením jednotlivých vzdelávacích modulov, napr. na základe dopytu a požiadaviek objednávateľa vzdelávacieho programu.

Vzdelávací program má v praxi dva významy. Vzdelaní ľudia sa rýchlejšie a účinnejšie realizujú v živote spoločnosti a majú možnosť ľahšie sa pohybovať na trhu práce, a po druhé potreba vzdelávať sa je pociťovaná súbežne s pracovnými výkonmi a stáva sa nevyhnutnosťou vzhľadom na vznik nových pracovných činností a potrebu novej pracovnej spôsobilosti. Vzdelávací program zahŕňa množinu kurzov, určitý výhľad vzdelávacích aktivít určených pre konkrétne profesie alebo pozície ako cieľové riešenie ich kvalifikácie. V mnohých firmách sa rozpracovávajú tzv. kľúčové profesie, konkrétne cieľové skupiny pre vzdelávanie zamestnancov. Pre tieto skupiny sa vytvárajú vzdelávacie programy a spracovávajú sa jednotlivé vzdelávacie moduly.

Metódy vzdelávania dospelých:

Metóda je cesta, akou možno dosiahnuť výchovno-vzdelávací cieľ. Vo vzdelávaní dospelých neexistuje jediná správna alebo univerzálna metóda. Každá metóda má svoje výhody aj nevýhody.

Najčastejšie používané didaktické metódy sú klasická prednáška, prednáška ex katedra, prednáška s diskusiou, cvičenie, seminár, diskusné metódy, problémové metódy, programovaná výučba, diagnostické a klasifikačné metódy, projektové metódy, inštruktáž, koučing, asistovanie, rotácia práce, stáž, exkurzia, lietajúci tím a iné.

V rozhodovaní o výbere metódy vzdelávania vo vyučovacom procese má lektor plnú autonómnosť. Tá však predpokladá jeho profesionalitu, znalosť didaktických zákonitostí a princípov, znalosť väzieb prvkov v didaktickom systéme, poznanie potrieb a úrovne účastníkov vzdelávania. Výber vzdelávacích metód ovplyvňujú ciele vzdelávania, princípy vzdelávania, obsah vzdelávania, charakteristika cieľovej skupiny, t.j. účastníkov vzdelávania, časové a materiálne podmienky a osobnosť lektora. Pri výbere metód vzdelávania je dôležitý aj ľudský faktor, intelektuálne schopnosti účastníkov, predchádzajúce vzdelanie a skúsenosti v príslušnej oblasti. Z hľadiska efektívnosti vzdelávacieho procesu sú účinné tie metódy, ktoré sú zárukou motivácie, kladú dôraz na praktickú aplikáciu a zážitkové učenie. Sú aplikovateľné v praxi, aktívnej účasti, ktorá uľahčuje získavanie nových vedomostí a zručností ako aj výmenu skúseností. Metódy, ktoré berú do úvahy potreby a úroveň jednotlivca a jeho špecifický štýl učenia sa. Metódy, ktoré umožňujú lektorovi korigovať časový plán, tempo učenia a metodiku transferu, ktorá je zárukou, že účastníci budú vedieť poznatky získané počas vzdelávacieho programu aplikovať v praxi.

Charakteristika niektorých používaných metód:

Prednáška je jednou z najstarších a najrozšírenejších metód výchovno-vzdelávacieho pôsobenia. Je to monologická forma odovzdávania informácií. Ide o pomerne rýchly, hutný, časovo úsporný spôsob prenosu informácií, umožňujúci interakciu lektora s ľubovoľne veľkou skupinou poslucháčov. Prednáška ako metóda výchovy a vzdelávania má svoje pozitíva i negatíva. Kládne vysoké nároky na prácu lektora, vyžaduje tvorivé myslenie, vysokú pohotovosť, umenie pôsobiť na publikum, ale aj umenie improvizovať a adaptovať sa na vzniknutú klímu, čím sa vyhne už spomínaným úskaliam. Medzi modifikácie prednášky patria prednáška s diskusiou, prednáška s koreferátom, prednáška so skupinovou diskusiou, prednáška s diskusiou v mikroskupinách, plagátová prednáška a iné.

Seminár je metóda, ktorá si kládne za cieľ upevňovať a precvičovať poznatky z určitého tematického okruhu, zväčša sprístupneného na prednáške. Preto má nasledovať až po prednáške alebo cykle prednášok. Seminár vyžaduje aktívny podiel každého účastníka pri výmene názorov, pri diskusii o probléme. Vyžaduje dôslednú prípravu účastníkov na seminár preštudovaním literatúry. Úspešnosť a efektívnosť seminára je podmienená dobrou organizačnou prípravou zo strany učiteľa dospelých ako aj zo strany účastníkov seminára.

Cvičenie je upevňovanie vedomostí a nadobúdanie takých senzoricko-motorických a intelektuálnych zručností, ktoré umožnia uvedomelé a cieľavedomé, pritom automatizované a racionálne vykonávanie pohybových a intelektuálnych činností. Plní predovšetkým reprodukčnú, nácvikovú a upevňovaciu funkciu. Je zvyčajne využívané vo výučbe cudzích jazykov, ale najmä tam, kde sa vyžaduje spojenie teórie s praktickou činnosťou - napr. výučba práce s počítačom, vzdelávanie v záujmovej oblasti, najmä v umeleckej činnosti, ale i pri výučbe manuálnych zručností. K metódam s vyšším stupňom inovácie zaraďujeme metódy problémové, situačné a inscenačné.

Organizačné formy vzdelávania dospelých:

Organizačná forma predstavuje organizačný rámec výučby, t.j. vyučovania a učenia, vonkajšiu organizačnú podobu didaktického procesu. V teórii nájdeme delenie organizačných foriem podľa mnohých kritérií. K formám vzdelávania dospelých patria priama výučba, kombinovaná výučba, korešpondenčné vzdelávanie a terénne vzdelávanie. Ďalej je rozšírené

členenie organizačných foriem podľa počtu účastníkov, podľa prostredia výučby a podľa časovej dĺžky jednotky výučby.

Materiálne didaktické prostriedky vo vzdelávaní dospelých:

Nové technické prostriedky nadobúdajú v posledných dvoch desaťročiach veľký význam vo všetkých etapách edukačného procesu. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa dosahujú tým lepšie výsledky, čím má poznávanie a získavanie vedomostí ako aj nadobúdanie spôsobilostí a zručností viaczmyslový charakter.

Materiálne vyučovacie prostriedky dosiahnutie cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu často nielen uľahčujú, ale v mnohých prípadoch priamo nevyhnutne podmieňujú, z čoho vyplýva ich pevné miesto v didaktickom systéme. Používanie materiálnych vyučovacích prostriedkov, učebných pomôcok a didaktickej techniky, vo vyučovacom procese súvisí najmä s didaktickou zásadou názornosti.

Význam učebných pomôcok a technických prostriedkov je všeobecne uznávaný a dokumentuje to nasledovný príklad. Priemerný človek si zapamätá približne 10% z toho, čo číta, 20% z toho, čo počuje, 30% z toho, čo vidí v podobe obrazu, 50% z toho, čo vidí a súčasne počuje, 70% z toho, čo súčasne vidí, počuje a aj aktívne vykonáva a 90% z toho, k čomu dospel sám, na základe vlastnej skúsenosti, vykonávaním činnosti.

Do skupiny materiálnych didaktických prostriedkov patrí celá materiálno-technická základňa potrebná na vyučovanie. Patria sem učebné pomôcky, didaktická technika, materiálno-technická základňa a školské potreby.

Subjektívne činitele didaktického procesu, lektor a účastník

Lektor dospelých je veľmi dôležitý pri stanovovaní najvhodnejšej formy učenia. K tomu, aby však tieto rôzne učebné formy a techniky zvládol, je potrebné, aby mal širokú škálu vedomostí, schopností a spôsobilostí.

Požiadavky, ktoré má v optimálnom prípade spĺňať lektor dospelých, môžeme rozdeliť do troch skupín:

1. Procesné a koncepčné schopnosti lektora dospelých. Medzi takéto najdôležitejšie schopnosti lektora dospelých patria všeobecné ľudské schopnosti ako umenie jednať, umenie komunikovať (umenie počúvať i umenie ústneho prejavu), umenie vyhodnocovať, umenie zorganizovať si svoj čas.
2. Odbornosť lektora dospelých je súbor vedomostí týkajúci sa vedného odboru, vednej disciplíny. Po druhé je to intímna znalosť vývojových trendov, možností a aplikácií v praxi a pod. Po tretie je to vytvorenie osobných väzieb s odborníkmi pôsobiacimi v odbore, resp. v príbuzných odboroch a praxi.
3. Osobnosť lektora dospelých. Najčastejšie sa stretávame s požiadavkou, aby lektori dospelých mali nasledujúce vlastnosti a schopnosti: empatia, asertivita, pracovitosť, dôslednosť, cieľavedomosť, kultúrna prispôbivosť a porozumenie, schopnosť práce s tímom, schopnosť reálneho vnímania vlastných predností a nedostatkov, osobné kúzlo, vlastný systém hodnôt, dobre vyvinutá schopnosť rozlišovať, čo je správne a čo nie je a ako sa zachovať v neprehľadných situáciách. Okrem uvedených spôsobilostí a vlastností možno u lektora dospelých hovoriť aj o všeobecných schopnostiach, inteligencii, emocionálnej a sociálnej inteligencii a špecifických vlastnostiach, ako sú základné pracovné návyky a stereotypy, napr. dôslednosť, rozhodnosť, organizačné schopnosti atď. Z množstva rôznorodých kompetencií sú najdôležitejšie komunikačné zručnosti lektora, dá sa povedať, že

sú kľúčové. Dobrý lektor sa vyhýba prikazovaniu, varovaniu, strašeniu, moralizovaniu, hodnoteniu, kázaniu, dávaniu rád, poučovaniu, kritike, obviňovaniu, posmechu, znižovaniu sebaúcty účastníka, súcitu, výsluchu a nezájmu. V komunikácii sa lektor stále zdokonaľuje.

Hlavnou zásadou pozitívnej učebnej atmosféry je odbúrať odstup lektora od účastníkov.

V andragogickej didaktike sa tiež používa pojem výstupy výučby. Výstupmi výučby sú informácie, poznatky, vedomosti, zručnosti, návyky a hodnotové orientácie osobnosti, ktoré vedú ku kľúčovým kompetenciám. Informácie je možno definovať ako súhrn faktov, ktoré dospelý človek, firma či iný subjekt vo svojej činnosti nemôže ignorovať a nemôže bez nich v hospodárskom a širšom spoločenskom kontexte bez konfliktov existovať. Sú to napr. zákony, predpisy, marketingové štúdie a pod. Poznatky sú súhrn konkrétnych teoretických vedomostí a praktických skúseností v určitom odbore, v určitej profesii.

Vedomosti je možno definovať ako osvojené a v pamäti človeka uložené informácie, ktoré sú nevyhnutné pre kvalifikovaný výkon určitej pracovnej činnosti.

Zručnosti je možno definovať ako určité dispozície, schopnosti, ktoré sú predpokladom pre úspešné vykonávanie intelektuálnej a fyzickej činnosti. Sú nástrojom úspešnej realizácie vedomostí a rôznych pracovných úloh, zvlášť v meniacich sa podmienkach pracovnej činnosti. Návyky je možno definovať ako automatizované zručnosti, resp. prvky zručnosti. Prejavujú sa rýchlou realizáciou pracovných úkonov či operácií. V profesijnom vzdelávaní dospelých sú návyky významné tým, že utvárajú a upevňujú vnútorné spôsoby správania ľudí. Kľúčové kompetencie sú zvnútornený, vzájomne prepojený súbor nadobudnutých vedomostí, zručností, schopností, postojov a hodnotových orientácií, ktoré sú dôležité pre kvalitný rozvoj osobnosti jednotlivca, jeho aktívne zapojenie sa do spoločnosti, uplatnenie v zamestnaní a pre jeho celoživotné vzdelávanie.

Za kurikulum v andragogickej didaktike sú označované tieto prvky didaktického procesu: vzdelávací program, vzdelávací projekt čiže plán vzdelávania, obsah vzdelávania doplnený o poznatky a skúsenosti účastníkov, priebeh vzdelávania, hodnotenie výchovnej a vzdelávacej činnosti. Kurikulárny prístup k didaktickému procesu možno charakterizovať ako rozvoj cieľov, obsahu, foriem a metód vzdelávania prebiehajúci za spoluúčasti tvorcov vzdelávacích programov, lektorov, účastníkov a objednávateľov vzdelávacích aktivít. Kurikulum vedie k formulovaniu stratégie vzdelávania, zdokonaleniu jeho plánovania, realizácie a vyhodnotenia.

Každé vzdelávanie, či inštitucionalizované a organizované, či sebvzdelávanie prostredníctvom rôznych médií, má svoju kurikulárnu podstatu. Je posudzované v troch rovinách ako kurikulum plánované, realizované a skutočne dosiahnuté. Kurikulum sa delí na otvorené a skryté. Otvorené kurikulum obsahuje konkrétne vzdelávacie programy a projekty, ich ciele, obsahy, formy, metódy a spôsoby evalvácie a realizácie výsledkov vyučovania a učenia. Vo vzdelávaní dospelých má význam aj skryté kurikulum predstavujúce tzv. vedľajšie efekty výučby. Tie môžu spočívať v nesystematizovanom učení v procese prežívania životných situácií a ich prenos do vzdelávacieho procesu.

Ambíciou stručne napísaného textu je nielen prispieť k zvyšovaniu efektivity a kvality vzdelávacieho procesu, kde sú „žiakmi“ dospelí ľudia, ale hlavne poukázať na špecifiká vzdelávania dospelých, ktoré budú východiskom pre tvorbu nových vzdelávacích programov v rámci odborného vzdelávania.

2. METODIKA TVORBY MODULOVÝCH VZDELÁVACÍCH PROGRAMOV

2.1. Východiská a základné definície ďalšieho vzdelávania

Národný projekt „Ďalšie vzdelávanie a poradenstvo pre dospelých ako nástroj lepšej uplatniteľnosti na trhu práce“ sa zameriava na rozvoj systému ďalšieho vzdelávania a na zvyšovanie jeho kvality. Nastaviť systém ďalšieho vzdelávania tak, aby podporoval rozšírenie ponuky vzdelávacích programov pre oblasť ďalšieho vzdelávania a priniesol aj zlepšenie kvality vzdelávacej ponuky relevantnej pre trh práce, vyžaduje ponúknuť opis parametrov vzdelávacích modulových programov a postup tvorby jednotlivých modulov.

Prvým predpokladom je rešpektovať špecifiká vzdelávania dospelých v súlade s projektom, máme na mysli budúcich účastníkov modulových vzdelávacích programov. V predkladanom materiáli tvorí charakteristika vzdelávania dospelých jeho prvú časť a považujeme ju za dôležité východisko. Legislatívny rámec pri koncipovaní metodiky tvorby modulových vzdelávacích programov v oblasti ďalšieho vzdelávania tvorí zákon č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), ktorý nastavil dôležité inštitúty pre rozvoj systému ďalšieho vzdelávania – akreditáciu, systém uznávania výsledkov ďalšieho vzdelávania, monitorovanie a prognózovanie vzdelávacích potrieb. Pri tvorbe metodiky vzdelávacích programov používame základné pojmy tak, ako sú uvedené v zákone a doplníme ďalšie špecifikácie v prípade, že je to potrebné z odborného hľadiska a zatiaľ nemajú oporu v legislatíve.

Podľa uvedeného zákona sa ďalším vzdelávaním rozumie vzdelávanie vo vzdelávacích inštitúciách ďalšieho vzdelávania, ktoré nadväzuje na školské vzdelávanie a umožňuje získať čiastočnú kvalifikáciu alebo úplnú kvalifikáciu alebo doplniť, obnoviť, rozšíriť alebo prehĺbiť si kvalifikáciu nadobudnutú v školskom vzdelávaní alebo uspokojiť záujmy a získať spôsobilosť zapájať sa do života občianskej spoločnosti. Medzi druhy ďalšieho vzdelávania predovšetkým patrí:

- **ďalšie odborné vzdelávanie** v akreditovanom vzdelávacom programe, ktorý vedie k doplneniu, obnoveniu, rozšíreniu alebo prehĺbeniu kvalifikácie potrebnej na výkon odbornej činnosti;
- **rekvalifikačné vzdelávanie** v akreditovanom vzdelávacom programe, ktorý vedie k získaniu čiastočnej kvalifikácie alebo k získaniu úplnej kvalifikácie – odbornej spôsobilosti pre jednu alebo viac pracovných činností v inom povolaní ako v tom, pre ktoré fyzická osoba získala kvalifikáciu prostredníctvom školského vzdelávania;
- **kontinuálne vzdelávanie** vo vzdelávacích programoch, ktorým si účastník ďalšieho vzdelávania dopĺňa, rozširuje, prehľbuje alebo obnovuje kvalifikáciu ako predpoklad na výkon odbornej činnosti v súlade s osobitnými predpismi;
- **záujmové vzdelávanie, občianske vzdelávanie**, vzdelávanie seniorov a iné vzdelávanie, ktorým účastník ďalšieho vzdelávania uspokojuje svoje záujmy, zapája sa do života občianskej spoločnosti a všeobecne rozvíja svoju osobnosť.

Ďalšie vzdelávanie sa uskutočňuje vo vzdelávacích inštitúciách, ktoré môžu poskytovať ďalšie vzdelávanie za predpokladu, že majú v predmete činnosti vzdelávanie alebo činnosti súvisiace so vzdelávaním. Medzi vzdelávacie inštitúcie patria stredné odborné školy,

jazykové školy a vysoké školy, ktoré okrem školského vzdelávania uskutočňujú aj vzdelávacie programy ďalšieho vzdelávania, ďalej právnické a fyzické osoby s uvedeným predmetom činnosti. Vzdelávanie je tzv. „voľnou živnosťou“, to znamená, že vzdelávať môže prakticky každý, kto má túto činnosť zakomponovanú v predmete činnosti podnikania. Uvedený zákon stanovuje určitý rámec obsahového, materiálneho, technického a personálneho zabezpečenia ďalšieho vzdelávania. V procese jeho skvalitňovania je potrebné nastaviť kvalitatívne štandardy aj pre oblasť ďalšieho vzdelávania presnejšie. V súvislosti so zámerom predstaviť návrh na tvorbu modulových vzdelávacích programov sa odvolávame na definície pojmov tak, ako sú uvedené v zákone - vzdelávací program, modul, odborný garant a lektor, odborná a lektorská spôsobilosť a profil absolventa. Uvedené pojmy tvoria osnovu, podľa ktorej postupne objasníme a rozpracujeme jednotlivé parametre modulového vzdelávacieho programu.

2.2. Vymedzenie pojmov a východiská tvorby modulového vzdelávacieho programu

Vzdelávacím programom sa podľa uvedeného zákona rozumie ucelený program určovania, naplňovania a overovania cieľov, obsahu, metód a foriem vzdelávacieho procesu, jeho hodnotenia, organizácie a riadenia; vzdelávací program môže byť členený na moduly. Pri zostavovaní vzdelávacieho programu rozlišujeme základné dva typy vzdelávacích programov – nemodulový vzdelávací program a modulový vzdelávací program. Nemodulový vzdelávací program je vhodnejší pri nižšom rozsahu vzdelávacieho programu a má opodstatnenie v tom prípade, ak je ho nutné absolvovať v celom obsahu a v rozsahu bez možnosti absolvovania iba vybranej časti učebného plánu. **Modulový vzdelávací program** nemusí účastník absolvovať v celom obsahu a rozsahu tak, ako je zostavený, môže absolvovať iba vybrané moduly, ktoré reálne potrebuje pre výkon určitej činnosti.

Vymedzením **modulu** ako samostatnej, ucelenej, záväznej, časovej a obsahovej vzdelávacej jednotky vzdelávacieho programu, sú vytvorené predpoklady na zostavovanie vzdelávacích programov do modulovej štruktúry. Moduly vznikli ako reakcia na potrebu iného usporiadania učiva ako lineárneho, vyhovujú individualizácii vzdelávacích ciest a reagujú na požiadavky pracovného trhu. Kvalifikáciu si potrebujú doplniť starší zamestnanci, ale aj nezamestnaní a v globalizovanom svete sa vytvorila nová skupina účastníkov ďalšieho vzdelávania, migranti. Či sú to cudzinci, pracujúci na území Slovenskej republiky, alebo obyvatelia Slovenska, ktorí pracujú a vzdelávajú sa v iných krajinách. Práve modulové vzdelávanie môže byť na trhu práce prostriedkom, porovnateľným v medzinárodnom meradle (ECTS – Systém európskych prenosných kreditov). V návrhu na modulový vzdelávací program v ďalšom vzdelávaní nezavádzame kredity ako vyjadrenie hodnoty modulov. Kreditový systém je v rámci Európskej únie spojený s vyšším stupňom vzdelávania, alebo s ďalším vzdelávaním v niektorých profesiách (napr. pedagogickí zamestnanci a pod.).

Moduly sú cieľmi aj obsahom uzavreté okruhy učiva, sú to relatívne samostatné učebné celky. Účastníci môžu získať osvedčenie už po absolvovaní jednotlivého modulu.

Modulová štruktúra vzdelávacieho programu má z hľadiska podpory uplatniteľnosti na trhu práce mnohé pozitíva a výhody. Modulové vzdelávanie je transparentné, flexibilné, variabilnejšie, porovnateľné a ako relatívne samostatné a uzavreté vzdelávacie jednotky, je

ich možné po absolvovaní hodnotiť. Umožňujú účastníkom vzdelávania doplniť si iba tie časti odborných spôsobilostí, ktoré im umožnia uspieť na trhu práce alebo v občianskom živote.

Pri zostavovaní modulového vzdelávacieho programu je potrebné poznať a rešpektovať základné charakteristiky vzdelávania dospelých, povahu modulového vzdelávania a princípy tvorby modulových vzdelávacích programov:

- zákonitostí a špecifický priebeh vo vzdelávaní dospelých;
- potrebu logickej súvislosti názvu vzdelávacieho programu a názvov modulov;
- princípy tvorby modulového vzdelávacieho programu a to, že jednotlivé moduly sú „stavebnicou“ vzdelávacích jednotiek;
- potrebu zabezpečiť totožnú cieľovú skupinu vo všetkých moduloch;
- možnosť, aby cieľová skupina absolvovala iba vybrané moduly.

Pri zostavovaní vzdelávacieho programu členeného na moduly sa môžu tvorcovia riadiť návrhom na štruktúru vzdelávacieho programu tak, ako ho vymedzuje vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 97 z 15. marca 2010 (ďalej „vyhláška“). Vyhláška stanovuje okrem iného aj podrobnosti o postupe prípravy projektu vzdelávacieho programu pri predkladaní na akreditáciu. Navrhovaná štruktúra je aplikovateľná pri zostavovaní akéhokoľvek vzdelávacieho programu.

Uvedenú štruktúru vzdelávacieho programu tvoria jednotlivé prvky štruktúry vzdelávacieho programu: názov vzdelávacieho programu, názvy modulov, organizačná forma, cieľová skupina, požadované vstupné vzdelanie, profil absolventa, metódy, rozsah modulu, učebný plán, učebné osnovy, forma záverečnej skúšky, materiálne a technické zabezpečenie a personálne zabezpečenie odborným garantom a lektormi. Pri zostavovaní vzdelávacieho programu a jednotlivých modulov vychádzame z toho, že jednotlivé prvky štruktúry musia spolu súvisieť a vzájomne sa podmieňovať.

2.3. Základná štruktúra modulového vzdelávacieho programu

Modulový vzdelávací program by mal pozostávať z dvoch základných prvkov:

- 1) zo všeobecnej charakteristiky modulového vzdelávacieho programu,
- 2) z jednotlivých častí, z vytvorených konkrétnych modulov.

Všeobecná charakteristika modulového vzdelávacieho programu je vyjadrením základných informácií o modulovom vzdelávacom programe a obsahuje:

- názov vzdelávacieho programu,
- názvy modulov a ich rozsah,
- charakteristiku modulového vzdelávacieho programu,
- odôvodnenie opodstatnenosti modulovej štruktúry.

Pri zostavovaní názvu celého modulového vzdelávacieho programu vychádzame z jeho celkovej charakteristiky a dodržiavame tieto zásady:

- celkový názov vzdelávacieho programu musí vyjadrovať obsah celku a názvy modulov,
- názov vzdelávacieho programu a názvy modulov musia mať logickú súvislosť,
- názov vzdelávacieho programu a názvy modulov musia byť jasné a výstižné,
- názov vzdelávacieho programu nemôže byť zhodný s názvom jednotlivého modulu, nakoľko modul je nižšou vzdelávacou jednotkou.

2.4. Charakteristika základných prvkov štruktúry modulu

Od charakteristík modulov a z pomenovania štruktúry vzdelávacích modulových programov postupujeme k špecifikácii základných prvkov vzdelávacích modulov, ktoré tvoria ich štruktúru. Pomenujeme zásady ich tvorby v podobe, ako ich musí premyslieť tvorca a predkladateľ jednotlivých modulov.

2.4.1. Názov modulu

- Názov modulu má vychádzať a zároveň súvisieť s celkovým názvom vzdelávacieho programu.
- Pri formulovaní názvu je potrebné vyhnúť sa nejasným formuláciám, názov modulu má byť jasný a výstižný a má vyjadrovať obsahové zameranie modulu.
- Názov modulu má byť uvedený v spisovnom jazyku. Ak je potrebné uviesť názov modulu v inom ako slovenskom jazyku, napr. z dôvodu zaužívanej odbornej terminológie, názov modulu sa uvádza cez pomlčku v slovenskom aj v inom jazyku.
- Po absolvovaní príslušného modulu sa vo formulácii osvedčenia uvádza najprv názov celého vzdelávacieho programu a až následne názov konkrétneho modulu alebo názvy všetkých absolvovaných modulov.
- Formulácia názvu musí byť nielen odborne, ale aj štylisticky správna – napr. vzdelávací program Kariérne poradenstvo, modul Metódy práce kariérneho poradcu a podobne.

2.4.2. Organizačná forma

- Pri stanovovaní organizačnej formy modulu je potrebné vychádzať z potrieb a možností cieľovej skupiny, z kvality technického vybavenia a rešpektovať zásadu primeranosti organizačnej formy k stanovenému učebnému plánu a naplneniu profilu absolventa.
- Vzdelávanie sa môže uskutočňovať prezenčnou, dištančnou alebo kombinovanou formou.
- Prezenčná forma predpokladá priamu účasť na vzdelávaní a priamy kontakt účastníka vzdelávania a lektora.
- Dištančná forma vzdelávania nahrádza priamy kontakt účastníka vzdelávania s lektorom komunikáciou účastníkov vzdelávania prostredníctvom informačno-komunikačných technológií. Hlavnou charakteristikou tejto formy je priestorové odlúčenie účastníkov vzdelávania.
- Komunikácia v dištančnej forme prebieha prostredníctvom študijných materiálov a riešenia skúšobných úloh alebo formou krátkodobých konzultácií.
- V súčasnosti sa využíva aj v odbornom vzdelávaní nielen vzdelávanie prostredníctvom e-learningu, ale dobré výsledky vo vzdelávaní dospelých majú aj multimedialne vzdelávacie programy.
- Dištančné vzdelávanie poskytuje možnosti vzdelávať sa aj tým záujemcom, ktorí sa z rôznych príčin nemôžu zúčastňovať prezenčnej formy štúdia.
- Komunikácia formou elektronických médií vyžaduje sebadisciplínu a silnú vnútornú motiváciu, práve preto je vhodná vo vzdelávaní dospelých.
- Kombinovaná forma je kombináciou prezenčnej a dištančnej formy.

2.4.3. Cieľová skupina

- Stanovenie cieľovej skupiny je jedným z najdôležitejších atribútov štruktúry modulu.
- Cieľová skupina vo všetkých moduloch má byť totožná s tým, že jednotlivé moduly sú akousi „stavebnicou“ vzdelávacích jednotiek, pričom stanovené cieľové skupiny môžu podľa potreby absolvovať iba vybrané moduly, ale takisto ich môžu absolvovať všetky.
- Modulový vzdelávací program musí byť zostavený tak, aby ho mohla absolvovať jedna cieľová skupina aj ako celok, aj po jednotlivých moduloch.
- Do štruktúry modulového vzdelávacieho programu nie je možné zaradiť moduly, ktoré sú určené rôznym cieľovým skupinám.
- Cieľová skupina môže byť stanovená aj širšie, napr. osoby už pracujúce alebo osoby so záujmom pracovať v oblasti kariérneho poradenstva, pričom nie je potrebné definovať konkrétne pracovné pozície. To znamená, že osoba, ktorá pracuje na jednej z pracovných pozícií v oblasti kariérneho poradenstva má možnosť vybrať si iba tie moduly, ktoré potrebuje pre výkon svojej činnosti. Nemusí absolvovať tie moduly, ktoré už má absolvované v rámci iného vzdelávania alebo môže požiadať o uznanie vedomostí a zručností, ktoré v tejto oblasti získala pracovnými skúsenosťami, a preto ich už nepotrebuje absolvovať.

2.4.4. Požadované vstupné vzdelanie

- Pre zaradenie do vzdelávacieho programu je potrebné stanoviť minimálne požadované vstupné vzdelanie v závislosti od náročnosti cieľov učebného plánu, učebných osnov a požadovaných odborných a všeobecných spôsobilostí.
- Okrem minimálneho požadovaného vstupného vzdelania sa môžu stanoviť aj iné podmienky na zaradenie do vzdelávacieho modulu.

2.4.5. Profil absolventa

- Profilom absolventa modulu sa rozumie opis vedomostí a zručností a kompetencií/spôsobilostí získaných úspešným absolvovaním modulu, ktoré vytvárajú spôsobilosť na výkon pracovných činností v určitom povolání.
- Profil absolventa je potrebné formulovať zrozumiteľne, jednoznačne a konkrétne. Tento prvok tvorby modulového vzdelávania materiál má vysokú výpovednú hodnotu a významnú informatívnu funkciu. Podľa opisu konkrétnych parametrov dosiahnutých vedomostí, zručností a kompetencií sa orientuje uchádzač o absolvovanie modulu aj skúšobná komisia, ktorá posudzuje mieru naplnenia profilu absolventa podľa ich prejavov – v teste alebo praktickej časti skúšky.
- Profil absolventa musí súvisieť s učebným plánom a učebnými osnovami a musí byť nastavený reálne.

2.4.6. Metódy

- Metódu možno vymedziť ako cestu, ktorou možno dosiahnuť vytýčený cieľ.
- Úlohou metód je sprostredkovanie poznatkov a zručností účastníkom vzdelávania pri vytvorení dostatočného priestoru pre ich samostatnosť, tvorivosť a aktívnu účasť.

- Použitie metód závisí od cieľov a obsahu učebného plánu, pričom v rozhodovaní o výbere a použití adekvátnych metód má veľký vplyv osobnosť lektora.
- Vo vzdelávaní dospelých je potrebné vziať do úvahy fakt, že často ide o osoby so životnými a pracovnými skúsenosťami a sformovaným vlastným názorom a že sa učia efektívne navzájom v skupinách, dvojiciach aktívnym zapojením do učenia aj výmenou skúseností v diskusii. Medzi metódy s vysokým stupňom zapojenia do vzdelávania je riešenie prípadových štúdií či vytváranie projektov.
- Vo vzdelávacom procese je možné orientovať sa v otázke metód aj podľa ich delenia na teoretické metódy ako napr. prednáška, výklad, cvičenie, seminár; teoreticko-praktické metódy ako napr. diskusná, problémová a projektová metóda alebo praktické metódy ako napr. stáž, exkurzia, praktický nácvik, inštruktáž a pod.

2.4.7. Rozsah modulu

- Rozsah modulu sa stanovuje s prihliadnutím na stanovený učebný plán, učebné osnovy a profil absolventa.
- Vyučovacou jednotkou je vyučovacia hodina.
- Pre všetky vzdelávacie programy je ustanovený rozsah vyučovacej hodiny 45 minút.
- Ak sa praktické vyučovanie uskutočňuje na pracovisku fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá nie je vzdelávacou inštitúciou, trvá vyučovacia hodina 60 minút – napr. výrobný podnik, predajňa a pod.

2.4.8. Učebný plán

- Pri zostavovaní učebného plánu je potrebné vychádzať z vedomostí a zručností stanovených v profile absolventa.
- Učebný plán tvoria okrem jasne stanovených cieľov modulu aj hlavné odborné témy, ktoré majú byť jasne vymedzené.
- Odbornou témou nie je úvod, privítanie, záver, zhrnutie a pod.
- Do odborných tém sa takisto nezapočítava ani záverečná skúška.
- Ku každej odbornej téme sa stanovuje časová dotácia s rozdelením na teoretickú a praktickú časť.
- Praxou sa nerozumie iba samotný odborný výcvik, ale každý praktický nácvik v zmysle aplikácie v rámci teoretickej časti odbornej témy.

2.4.9. Učebné osnovy

- Učebné osnovy sú podrobným rozpracovaním vymedzených odborných tém učebného plánu.
- Každú odbornú tému stanovenú v učebnom pláne je potrebné podrobne rozpracovať.
- V prípade, že sa vzdelávanie uskutočňuje kombinovanou formou, pri každej téme sa vyznačí, koľko hodín je v rámci každej témy uskutočnené prezenčne a koľko dištančne.
- Ak sa v organizačnej forme stanoví prezenčná forma, táto skutočnosť sa už nevyznačuje, nakoľko z toho jednoznačne vyplýva, že všetky témy budú uskutočnené prezenčne.
- Ak sa v organizačnej forme stanoví dištančná forma, táto skutočnosť sa už nevyznačuje, nakoľko z toho jednoznačne vyplýva, že všetky témy budú uskutočnené dištančne.

- V prípade, že je súčasťou príslušnej odbornej témy prax, prípadne praktický nácvik, vyznačí sa pri rozpracovaní príslušnej témy, akou formou sa bude realizovať.

2.4.10. Záverečná skúška

- Vzdelávanie v každom module je ukončené záverečnou skúškou.
- Záverečná skúška sa uskutočňuje v písomnej forme, ústnej forme, praktickej forme alebo kombináciou všetkých foriem.
- Pri stanovovaní formy záverečnej skúšky je potrebné stanoviť primeranú formu, ktorou sa overí, do akej miery bol zvládnutý učebný plán, učebné osnovy a do akej miery je naplnený profil absolventa. Ak je to možné, je vhodné uvažovať o alternatívnych možnostiach ukončenia modulu – napríklad pre tých, ktorí majú oslabené vyjadrovacie schopnosti (aj cudzinci, migranti, príslušníci menšín a pod.), umožniť im preukázať nadobudnuté spôsobilosti formou, ktorá ale zodpovedá parametrom odboru, v ktorom sa účastník vzdeláva.
- Záverečná skúška sa uskutočňuje najmä prezenčnou formou.
- Ak sa záverečná skúška uskutočňuje dištančnou formou, musí byť priebeh skúšky kontrolovateľný.

2.4.11. Materiálne a technické zabezpečenie

- Pri každom module musí byť podrobne popísané materiálne a technické zabezpečenie.
- Súčasťou popisu materiálneho a technického zabezpečenia je podrobný popis priestorov, v ktorých sa vzdelávanie bude uskutočňovať.
- Priestorové zabezpečenie musí byť primerané k zameraniu modulu.
- Okrem priestorového zabezpečenia je súčasťou materiálno-technického zabezpečenia aj opis technického vybavenia a učebných pomôcok, ktoré budú využívané v procese vzdelávania.
- Neoddeliteľnou súčasťou je charakteristika a opis študijných materiálov - uvedenie všetkých korektných údajov ako je názov študijného materiálu, autor, rok vydania.
- V prípade, že sú vo vzdelávacom procese používané študijné materiály, ktoré zostavili lektori je potrebné uviesť zdroje, z ktorých sú zostavené.
- Súčasťou opisu študijných materiálov je aj uvedenie internetových a iných zdrojov (napríklad filmy, dokumenty, videozáznamy a pod.), ak budú využívané.

2.4.12. Personálne zabezpečenie

- Každý modul musí byť personálne zabezpečený odborným garantom a kvalifikovanými lektormi.
- Odborným garantom sa rozumie fyzická osoba, ktorá na základe a v rozsahu nadobudnutej odbornej spôsobilosti a lektorskej spôsobilosti zodpovedá za kvalitu projektu vzdelávacieho programu, za kvalitu jeho uskutočňovania a za koordináciu činnosti lektorov.
- Lektorom sa rozumie fyzická osoba, ktorá na základe a v rozsahu nadobudnutej odbornej spôsobilosti a lektorskej spôsobilosti uskutočňuje vzdelávaciu činnosť v oblasti ďalšieho vzdelávania.

- Odborný garant a lektori musia byť odborne a lektorsky spôsobilí.
- Odbornou spôsobilosťou odborného garanta a lektora sa rozumie súhrn odborných vedomostí, zručností a schopností získaných stupňom vzdelania a praxou v príslušnom odbore.
- Lektorskou spôsobilosťou sa rozumie súhrn lektorských vedomostí, zručností a schopností získaných vzdelávaním zameraným na rozvoj lektorských kompetencií alebo lektorskou činnosťou.
- Za predpokladu, že garant spĺňa odbornú a lektorskú spôsobilosť, môže garantovať aj všetky moduly.
- Garant môže aj nemusí pôsobiť ako lektor v uvedenom vzdelávacom programe.

3. MODULOVÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ZÍSKANIE ÚPLNEJ A ČIASTOČNEJ KVALIFIKÁCIE

3.1. Východiská a definície základných pojmov

Zostavenie vzdelávacieho programu pre získanie úplnej alebo čiastočnej kvalifikácie sa vo všeobecnosti riadi zásadami a princípmi opísanými v predchádzajúcej kapitole. Má však špecifiká, ktoré vychádzajú zo zákonom vymedzených pojmov ako úplná kvalifikácia, čiastočná kvalifikácia, kvalifikačný štandard, hodnotiaci štandard a odborná spôsobilosť. Ešte predtým, ako si bližšie popíšeme zásady, princípy a jednotlivé prvky štruktúry modulového vzdelávacieho programu pre získanie úplnej a čiastočnej kvalifikácie, jednotlivé pojmy si postupne objasníme.

Úplnou kvalifikáciou sa rozumie stupeň vedomostí, zručností a schopností fyzickej osoby vykonávať všetky pracovné činnosti v určitom povolani v rozsahu určenom kvalifikačným štandardom; úplná kvalifikácia sa môže skladať z viacerých čiastočných kvalifikácií. **Čiastočnou kvalifikáciou** sa rozumie súbor vedomostí, zručností a schopností fyzickej osoby vykonávať určitú pracovnú činnosť alebo súbor pracovných činností v určitom povolani v rozsahu určenom kvalifikačným štandardom. V praxi to znamená, že každá úplná kvalifikácia môže pozostávať z viacerých čiastočných kvalifikácií, pričom vymedzenie čiastočnej kvalifikácie spočíva v tom, že po jej získaní sa osoba uplatní na trhu práce aj bez potreby získania úplnej kvalifikácie.

Ak uvažujeme o zostavovaní vzdelávacieho programu pre získanie úplnej a čiastočnej kvalifikácie, musíme spomenúť niekoľko dôležitých informácií, z ktorých budeme vychádzať:

- každý vzdelávací program pre získanie úplnej a čiastočnej kvalifikácie musí prejsť procesom akreditácie, a teda musí splniť zákonom stanovené podmienky;
- po absolvovaní akreditovaného vzdelávacieho programu pre získanie úplnej alebo čiastočnej kvalifikácie nasleduje proces overovania odbornej spôsobilosti v rámci úplnej alebo čiastočnej kvalifikácie;
- odbornou spôsobilosťou sa podľa zákona rozumie súhrn vedomostí, zručností a schopností požadovaných na výkon pracovnej činnosti;
- skúšky na overenie odbornej spôsobilosti môžu uskutočňovať tzv. „oprávnené inštitúcie“, ktorá splnia zákonom stanovené podmienky a ktorým bolo vydané oprávnenie na overovanie odbornej spôsobilosti;
- oprávnenou inštitúciou môže byť podľa uvedeného zákona stredná škola, ktorá má zodpovedajúce študijné alebo učebné odbory zaradené v sieti; vysoká škola, ktorá má v uvedenej oblasti akreditované študijné programy; príslušná profesijná alebo stavovská organizácia;
- skúškou na overenie odbornej spôsobilosti sa podľa zákona rozumie overenie vedomostí, zručností a schopností fyzickej osoby podľa kvalifikačného štandardu a hodnotiaceho štandardu danej čiastočnej kvalifikácie alebo úplnej kvalifikácie;
- po úspešnom absolvovaní skúšky na overenie odbornej spôsobilosti v oprávnenej inštitúcii získava účastník skúšky osvedčenie o úplnej alebo čiastočnej kvalifikácii, ktoré mu

umožňuje získať v rámci uvedenej kvalifikácie živnostenské oprávnenie, prípadne mu umožňuje uplatniť na trhu práce.

V súvislosti s **procesom overovania odbornej spôsobilosti** úzko súvisí proces opisu každej úplnej a čiastočnej kvalifikácie. Požiadavky na každú úplnú a čiastočnú kvalifikáciu sú definované v úzkej súčinnosti stredných odborných škôl a vysokých škôl, zástupcov zamestnávateľov, profesijných a stavovských organizácií a iných relevantných partnerov s cieľom, aby každá opísaná kvalifikácia odrážala reálne potreby trhu práce, nakoľko práve nesúlad obsahu vzdelávania s potrebami trhu práce patrí k základným problémom, výsledkom ktorého je absolvent nedostatočne pripravený na trh práce.

Na to, aby sa mohol proces overovania odbornej spôsobilosti uskutočniť, musí byť každá úplná a čiastočná kvalifikácia v zmysle zákona opísaná vo forme kvalifikačného štandardu a hodnotiaceho štandardu. **Kvalifikačným štandardom** sa rozumie súhrn vedomostí, zručností a schopností potrebných na nadobudnutie príslušnej čiastočnej a úplnej kvalifikácie. Kvalifikačný štandard sa skladá z vedomostí, zručností a schopností. V kvalifikačnom štandarde sú stanovené odborné vedomosti a odborné zručnosti potrebné na výkon daného povolania. **Hodnotiacim štandardom** sa rozumie súhrn kritérií, organizačných a metodických postupov, materiálnych, technických a priestorových predpokladov na overovanie a hodnotenie dosiahnutej odbornej spôsobilosti podľa ustanovených kvalifikačných štandardov. Odborné schopnosti definujú požiadavky potrebné na výkon odbornej činnosti v rámci každej čiastočnej kvalifikácie a úroveň ich nadobudnutia je popísaná a obsiahnutá v hodnotiacom štandarde.

Po objasnení vyššie uvedených procesov je našou úlohou zostaviť vzdelávací program pre získanie úplnej alebo čiastočnej kvalifikácie tak, aby bol zosúladený s kvalifikačným a hodnotiacim štandardom prislúchajúcim ku konkrétnej kvalifikácii a zároveň, aby pripravil účastníka vzdelávania na úspešné vykonanie náročnej skúšky na overenie odbornej spôsobilosti, po absolvovaní ktorej získa osvedčenie o úplnej alebo čiastočnej kvalifikácii.

V súlade s európskou vzdelávacou agendou, ktorá sa týka uznávania výsledkov neformálneho vzdelávania, je ambíciou, aby sa osvedčenia o úplnej a čiastočnej kvalifikácii postupne stali rovnocennými dokladmi o vzdelaní s dokladmi získanými vo formálnom systéme. Nastavenie vysokých štandardov kvality v oblasti ďalšieho vzdelávania na vstupe a výstupe celého procesu pre to vytvára predpoklady.

Vzdelávacie programy pre získanie úplnej a čiastočnej kvalifikácie podliehajú procesu akreditácie. Žiadosti o akreditáciu sa povinne vkladajú do Informačného systému ďalšieho vzdelávania v predpísanej štruktúre; je potrebné vzdelávací modulový vzdelávací program pripraviť v súlade s týmito požiadavkami. Po procese akreditácie sa niektoré informácie zverejnia v tej podobe, v akej sú do systému vložené, takže všetky formulácie musia byť nielen odborne, ale aj gramaticky a štylisticky správne.

3.2. Základná štruktúra modulového vzdelávacieho programu pre získanie úplnej a čiastočnej kvalifikácie

Pri zostavovaní vzdelávacieho programu pre získanie úplnej kvalifikácie je vhodné pracovať so vzdelávacím programom zostaveným do modulovej štruktúry. Ak moduly

kopírujú čiastočné kvalifikácie, vytvára sa predpoklad na to, aby si účastník vzdelávania mohol vybrať iba tie moduly – čiastočné kvalifikácie, po absolvovaní ktorých sa môže po úspešnom vykonaní skúšky na overenie odbornej spôsobilosti uplatniť na trhu práce aj bez potreby absolvovať všetky moduly (čiastočné kvalifikácie). V prípade, že má účastník vzdelávania záujem získať úplnú kvalifikáciu, zostavenie vzdelávacieho programu do modulovej štruktúry mu vytvára podmienky na to, aby mohol postupne absolvovať aj všetky moduly. Zostavenie modulového vzdelávacieho programu pre získanie úplnej a čiastočnej kvalifikácie vychádza z týchto zásad:

- modulový vzdelávací program musí vychádzať z kvalifikačného a hodnotiaceho štandardu popísanej úplnej a čiastočnej kvalifikácie;
- celkový názov modulového vzdelávacieho programu pre získanie kvalifikácie zodpovedá názvu úplnej kvalifikácie napr.: Murár, Kaderník, Tesár, Kamenár a pod.;
- názvy modulov zodpovedajú názvom čiastočných kvalifikácií, z ktorých pozostáva úplná kvalifikácia;
- názvy čiastočných kvalifikácií je vhodné pomenovať opisom činnosti tak, aby názov súvisel s celkovým názvom úplnej kvalifikácie, napr.: Príprava teplých jedál, Montáž....., Výroba.....;
- ak je po obsahovej stránke stanovený pre všetky moduly „spoločný základ“ potrebný pre všetky čiastočné kvalifikácie, je možné z dôvodu efektívnosti predložiť ho v podobe samostatného modulu. Napr. hygienické predpisy, bezpečnosť pri práci a pod. Modul musí byť absolvovaný v takom rozsahu, ako je zostavený. Ak by si záujemca vybral viac modulov, ktoré vedú k získaniu čiastočných kvalifikácií, musel by spoločný základ absolvovať opakovane. Ak bude táto časť vyčlenená ako samostatný modul, účastník vzdelávania ho absolvuje iba raz a následne si môže vybrať jeden alebo viac modulov, ktoré vedú k získaniu čiastočnej kvalifikácie.

Každý modulový vzdelávací program pre získanie kvalifikácie pozostáva zo všeobecnej charakteristiky modulového vzdelávacieho programu a z rozpracovania jednotlivých modulov, ktorých absolvovanie vedie k získaniu čiastočných kvalifikácií. V tejto časti metodiky tvorby vzdelávacích modulových programov uvádzame údaje, ktoré chceme zopakovať a podrobne sme ich priblížili v druhej časti materiálu. Pridávame k nim príklady, aby sme tak vytvorili „návod“ na tvorbu modulových vzdelávacích programov.

Všeobecná charakteristika modulového vzdelávacieho programu pre získanie kvalifikácie je vyjadrením základných informácií o modulovom vzdelávacom programe a obsahuje:

- názov vzdelávacieho programu, názvy modulov a rozsah,
- charakteristiku modulového vzdelávacieho programu,
- odôvodnenie opodstatnenosti modulovej štruktúry.

Príklad:

Názov vzdelávacieho programu:

Kuchár

Názvy modulov a ich rozsah:

Modul: Príprava minútok – 150 hod.

Modul: Príprava teplej kuchyne – 150 hod.

Charakteristika modulového vzdelávacieho programu:

Modulový vzdelávací program je určený osobám, ktoré majú záujem získať odborné vedomosti a zručnosti potrebné pre výkon činnosti kuchára. Po obsahovej, materiálnej a personálnej stránke je vzdelávací program zostavený tak, aby úspešný absolvent vzdelávacieho programu získal komplexné vedomosti a zručnosti v rámci úplnej kvalifikácie kuchára a uplatnil sa na trhu práce.

Odôvodnenie opodstatnenosti modulej štruktúry:

Nakoľko každá úplná kvalifikácia pozostáva z čiastočných kvalifikácií, vzdelávací program je zostavený do modulej štruktúry, pričom jednotlivé moduly sú zostavené tak, aby aj po absolvovaní jednotlivých modulov získal absolvent potrebné vedomosti a zručnosti v rámci jednotlivých čiastočných kvalifikácií a uplatnil sa na trhu práce aj bez potreby absolvovania všetkých modulov. Úspešné absolvovanie modulu je predpokladom na to, aby sa účastník vzdelávania mohol zúčastniť skúšky na overenie odbornej spôsobilosti v rámci čiastočnej kvalifikácie. Úspešné absolvovanie všetkých modulov je predpokladom na to, aby bol účastník vzdelávania pripravený na skúšku na overenie odbornej spôsobilosti v rámci úplnej kvalifikácie.

3.3. Rozpracovanie jednotlivých prvkov štruktúry modulu; zásady, východiská a princípy pri rozpracovaní

Absolvovanie modulu je predpokladom pre získanie čiastočnej kvalifikácie. Zopakujeme, že pod modulom sa rozumie samostatná, ucelená, záväzná, časová a obsahová vzdelávacia jednotka vzdelávacieho programu a pre tvorbu vzdelávacieho programu a proces jeho úspešnej akreditácie je potrebné stanoviť parametre pre všetky prvky štruktúry ku každému modulu jednotlivo.

3.3.1. Názov modulu

- Názov modulu vyplýva z opísanej čiastočnej kvalifikácie, ktorá je súčasťou úplnej kvalifikácie.

Príklad:

Názov modulu: Príprava minútok

3.3.2. Organizačná forma

- Medzi základné organizačné formy tak, ako sme uviedli v predchádzajúcej kapitole, patrí prezenčná, dištančná a kombinovaná forma.
- Pri stanovovaní organizačnej formy v prípade vzdelávania vedúceho k získaniu kvalifikácie je potrebné brať do úvahy fakt, že v procese získavania praktických zručností je neoddeliteľnou zložkou odbornej prípravy práve praktická príprava a odborný výcvik, pri ktorých je potrebná priama účasť na vzdelávaní.
- Ak aj stanovíte pri konkrétnom module kombinovanú formu, ktorá je kombináciou prezenčnej a dištančnej formy, treba mať na zreteli, že takto môžu byť realizované iba tie témy učebného plánu, ktoré nevyžadujú priamu účasť na vyučovaní.

Príklad:

Organizačná forma vzdelávania

Napr. prezenčná forma *alebo* kombinovaná forma...

3.3.3. Cieľová skupina

- Cieľová skupina má byť vo všetkých moduloch totožná, nakoľko ide o osoby, ktoré majú záujem získať odborné vedomosti a zručnosti v rámci jednej úplnej kvalifikácie.
- Pri stanovovaní cieľovej skupiny je podstatná informácia, že ide o osoby, ktorú chcú získať kvalifikáciu v inom povolání ako v tom, pre ktoré získali kvalifikáciu prostredníctvom školského vzdelávania, prípadne osoby, ktoré sú bez kvalifikácie.

Príklad:

Cieľová skupina

Osoby so záujmom získať odborné vedomosti a zručnosti potrebné pre výkon činnosti kuchára

3.3.4. Požadované vstupné vzdelanie

- Pri stanovovaní minimálneho požadovaného vzdelania potrebného na zaradenie do modulu je potrebné starostlivo zvážiť oblasť, ktorej sa konkrétna kvalifikácia týka a treba vychádzať z reálnej situácie na trhu práce.
- Stanovené minimálne požadované vzdelanie musí byť v súlade s nastavenou úrovňou učebného plánu.
- V prípade, že stanovujete aj iné podmienky na zaradenie do modulu okrem minimálneho požadovaného vzdelania, uveďte ich.

Príklad:

Požadované vstupné vzdelanie

minimálne základné vzdelanie *alebo* minimálne stredoškolské vzdelanie

3.3.5. Profil absolventa

- Profilom absolventa modulu sa rozumie popis vedomostí a zručností získaných úspešným absolvovaním modulu, ktoré vytvárajú spôsobilosť na výkon pracovných činností v určitom povolání.
- Profil absolventa vychádza z kvalifikačného štandardu prislúchajúceho ku konkrétnej čiastočnej kvalifikácii.
- Pri zostavovaní profilu absolventa modulu pre získanie čiastočnej kvalifikácie je potrebné vychádzať z predpokladaného profesijného uplatnenia sa absolventa na trhu práce.
- Profil absolventa modulu musí vychádzať z analýzy danej čiastočnej kvalifikácie a na základe analýzy je potrebné vybrať kľúčové vedomosti a zručnosti potrebné pre výkon danej profesie.
- Pri zostavovaní profilu absolventa modulu vychádzame z faktu, že po jeho zverejnení v Informačnom systéme ďalšieho vzdelávania po procese akreditácie bude verejne prístupný a má veľmi dôležitú informatívnu funkciu pre potenciálnych klientov.
- Profil absolventa modulu musí byť naformulovaný jasne, výstižne a zrozumiteľne.
- Musí byť informáciou o tom, aké vedomosti a zručnosti absolvent modulu po jeho absolvovaní získa.

Príklad:

Profil absolventa:

Absolvent modulu vie/pozná:

- druhy materiálov,
- spôsoby obsluhy.

Má zručnosti v oblasti:

- prípravy...
-

3.3.6. Metódy

- Pri stanovovaní metód je potrebné vychádzať z faktu, že ide o vzdelávanie dospelých a zvoliť k tomu adekvátne metódy.
- Neoddeliteľnou súčasťou modulu vzdelávacieho programu, ktorý vedie k získaniu kvalifikácie, je vždy aj prax, prípadne praktický nácvik alebo odborný výcvik; túto metódu je potrebné vždy uviesť.
- Všetky metódy, ktoré budú vo vzdelávacom procese uplatňované, je potrebné vymenovať.

Príklad:

Metódy

Napr. prednáška, výklad, praktický nácvik, odborný výcvik...

3.3.7. Rozsah modulu

- Rozsah modulu musí byť primeraný stanovenému učebnému plánu a musí byť stanovený primerane k nastavenému profilu absolventa.
- Vyučovacou jednotkou je vyučovacia hodina.
- Pre všetky vzdelávacie programy je ustanovený rozsah vyučovacej hodiny 45 minút.
- Ak sa praktické vyučovanie uskutočňuje na pracovisku fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá nie je vzdelávacou inštitúciou, trvá vyučovacia hodina 60 minút – napr. výrobný podnik, predajňa a pod.

Príklad:

Rozsah

150 hodín

3.3.8. Učebný plán

- V rámci každého modulu je potrebné stanoviť garanta modulu, ktorý musí spĺňať zákonom stanovené podmienky.
- V rámci učebného plánu sa stanovujú hlavné odborné témy.
- Ku každej odbornej téme sa stanovuje celková hodinová dotácia s rozdelením na teóriu a prax.
- Praxou sa rozumie aj každý praktický nácvik.
- Ku každej stanovenej odbornej téme sa priraduje lektor, ktorý musí spĺňať zákonom stanovené podmienky.
- K jednej téme je možné priradiť aj viacerých lektorov.
- Podmienky na garanta a lektorov sú rozpracované v časti Odborné a lektorské zabezpečenie.

Príklad:**Učebný plán****Odborný garant:** Titul, meno a priezvisko

Názov odbornej témy	Počet hod.	Teória	Prax	Lektori
Téma č. 1	20	20	0	Ing. Ján Mráz, Zuzana Ťažká
Téma č. 2	10	6	4	Mgr. Petra Hrubá, Ing. Jozef Áč
Odborný výcvik	80	0	80	Mgr. Petra Hrubá, Ján Nový
Spolu	150			

3.3.9. Učebné osnovy

- Učebné osnovy sú podrobným rozpracovaním hlavných odborných tém, ktoré sú stanovené v učebnom pláne.
- Ak je v organizačnej forme stanovené, že ide o kombinovanú formu, v učebných osnovách je potrebné na začiatku každej odbornej témy vyznačiť, koľko hodín bude prezenčne a koľko dištančne.
- Ak je organizačná forma prezenčná, v učebných osnovách to netreba vyznačovať, nakoľko je všetko považované za prezenčnú formu.
- Ak je v učebnom pláne uvedená pri konkrétnej téme prax, tak pri tejto konkrétnej téme ju treba bližšie špecifikovať.

Príklad:**Učebné osnovy****Téma č. 1** /20 hod., z toho: 5 hod. dištančne, 15 hod. prezenčne/

- rozpracovanie
- rozpracovanie

Téma č. 2 /10 hod., z toho: 3 hod. dištančne, 7 hod. prezenčne/

- rozpracovanie
- rozpracovanie

Praktický nácvik: napr. Zhotovenie výrobku, Príprava polievky atď.

3.3.10. Záverečná skúška

- Záverečná skúška sa koná pred skúšobnou komisiou. Skúšobná komisia má najmenej troch členov, ktorých vymenúva štatutárny orgán vzdelávacej inštitúcie alebo štatutárnym orgánom písomne poverená osoba. Záverečná skúška je verejná.
- Predsedom skúšobnej komisie je odborný garant alebo lektor príslušného akreditovaného vzdelávacieho programu.
- Členmi skúšobnej komisie sú fyzické osoby, ktorých odborná spôsobilosť sa rovná úrovni lektora podľa § 11 ods. 2. uvedeného zákona. Za člena skúšobnej komisie nemôže byť

vymenovaný kandidát, ktorému by pôsobením v skúšobnej komisii mohol vzniknúť konflikt záujmov.

- Ak sa účastník ďalšieho vzdelávania zo závažných dôvodov nemôže zúčastniť záverečnej skúšky v stanovenom termíne, môže vykonať záverečnú skúšku v náhradnom termíne určenom vzdelávacou inštitúciou, najneskôr však do 60 dní odo dňa ukončenia vzdelávania. Ak sa účastník ďalšieho vzdelávania nezúčastní záverečnej skúšky v náhradnom termíne, záverečnú skúšku vykonal neúspešne.
- Účastníkovi ďalšieho vzdelávania, ktorý neúspešne vykonal záverečnú skúšku, povolí na jeho žiadosť vzdelávacia inštitúcia vykonať opravnú záverečnú skúšku. Vykonať opravnú záverečnú skúšku možno len raz. Opravná záverečná skúška sa uskutoční najneskôr do 30 dní odo dňa neúspešného vykonania záverečnej skúšky.
- Pri zostavovaní modulového vzdelávacieho programu sa stanovuje iba forma, akou overíte nadobudnuté vedomosti a zručnosti v rámci každého modulu.
- Pri písomnej forme overenia vedomostí formou testu je potrebné uviesť aj požadovanú úspešnosť.
- Pri odbornej príprave pre získanie kvalifikácie je súčasťou záverečnej skúšky aj praktická skúška.
- Praktická skúška musí byť v súlade s podmienkami stanovenými v hodnotiacom štandarde príslušnej kvalifikácie.

Príklad:

Forma záverečnej skúšky

Písomná forma: test – požadovaná úspešnosť 60 %

Praktická skúška: podrobne popíšte, akou formou overíte nadobudnuté praktické vedomosti a zručnosti napr. Zostavenie kompletného menu, Zhotovenie výrobku a pod.

3.3.11. Materiálne a technické zabezpečenie

- Súčasťou materiálneho a technického zabezpečenia je podrobný popis priestorov, technického vybavenia a učebných pomôcok.
- Je potrebné podrobne popísať, v akých priestoroch bude prebiehať teoretická a praktická príprava.
- Okrem toho je potrebné podrobne popísať technické vybavenie a podrobne popísať, aké učebné pomôcky budú využívané.
- Súčasťou opisu materiálneho a technického vybavenia je aj popis študijných materiálov.
- V prípade, že budú v procese výučby využívané študijné materiály zostavené garantom a lektormi, uvedú sa zdroje, z ktorých sa čerpalo pri ich zostavovaní.

Príklad:

Materiálne a technické zabezpečenie

Priestory:

Teoretická príprava bude prebiehať v

Praktická príprava bude prebiehať v

Technické vybavenie, učebné pomôcky

Notebooky, CNC stroje....

Študijné materiály:

Zoznam učebníc, prípadne iných študijných materiálov s uvedením korektných údajov

Zákony – uviesť presné znenie

Internetové portály

Multimediálne vzdelávacie programy a pod.

Ak uvediete vlastné študijné materiály, uveďte takisto konkrétne zdroje, z ktorých ste čerpali pri ich zostavovaní.

3.3.12. Odborné a lektorské zabezpečenie

- Každý modul musí byť zabezpečený odborne a lektorsky spôsobilými osobami v zmysle definície uvedených pozícií v zákone tak, ako sme uviedli v predchádzajúcej kapitole.
- Všetci garanti a lektori musia spĺňať zákonom stanovené kritéria a preukázať dostatočnú odbornú a lektorskú spôsobilosť v požadovanej dĺžke v závislosti od ukončeného vzdelania.
- **Odborná spôsobilosť** sa preukazuje príslušným dokladom o vzdelaní a potvrdením zamestnávateľa o dĺžke odbornej praxe.
- **Lektorská spôsobilosť** sa preukazuje dokladom o absolvovaní vzdelávania zameraného na rozvoj lektorských kompetencií alebo potvrdením vzdelávacej inštitúcie o výkone lektorskej činnosti lektora za príslušné obdobie s uvedením obsahového zamerania a rozsahu lektorskej činnosti najmenej po dobu šiestich mesiacov.
- Lektorské skúsenosti musia byť preukázané v oblasti ďalšieho vzdelávania (vzdelávania dospelých v neformálnom systéme).
- Za preukázanie odbornej praxe sa považuje preukázanie, že dotýčny v oblasti, ktorú garantuje alebo lektoruje požadované obdobie pracoval, prípadne tieto predmety vyučoval na strednej alebo vysokej škole.
- Za preukázanie lektorskej spôsobilosti sa považuje predloženie dokladu o absolvovaní vzdelávania zameraného na rozvoj lektorských kompetencií alebo potvrdenie zo vzdelávacej inštitúcie, že dotýčny pôsobil potrebné požadované obdobie ako lektor v oblasti ďalšieho vzdelávania /vzdelávania dospelých/.
- Za preukázanie lektorskej spôsobilosti sa nepovažuje pedagogická spôsobilosť, teda vyučovanie v rámci formálneho systému. Za predpokladu, že napr. stredná alebo vysoká škola poskytovala v rámci svojej vzdelávacej činnosti aj vzdelávacie programy v oblasti ďalšieho vzdelávania, napr. rekvalifikačné kurzy a pod., je oprávnená vystaviť garantom aj lektorom požadované potvrdenie s tým, že musí byť jasne uvedené, že dotýčny pôsobil ako lektor v oblasti ďalšieho vzdelávania.

Odborný garant musí podľa zákona v závislosti od obsahového zamerania vzdelávacieho programu spĺňať tieto požiadavky:

- vysokoškolské vzdelanie prvého alebo druhého stupňa v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej dva roky praxe v odbore, ktorého sa vzdelávací projekt týka, a najmenej dva roky lektorskej činnosti,
- vysokoškolské vzdelanie prvého alebo druhého stupňa v inom odbore, najmenej štyri roky praxe v odbore, ktorého sa vzdelávací projekt týka, a najmenej dva roky lektorskej činnosti,

- úplné stredné vzdelanie s maturitou v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej štyri roky praxe v odbore, ktorého sa vzdelávací projekt týka, a najmenej tri roky lektorskej činnosti,
- úplné stredné vzdelanie s maturitou v inom odbore, najmenej päť rokov praxe v odbore, ktorého sa vzdelávací projekt týka, a najmenej tri roky lektorskej činnosti,
- výučný list v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej päť rokov praxe v odbore, ktorého sa vzdelávací projekt týka, a najmenej päť rokov lektorskej činnosti alebo
- osvedčenie o čiastočnej kvalifikácii alebo osvedčenie o úplnej kvalifikácii v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej päť rokov praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávací program týka, a najmenej päť rokov lektorskej činnosti.

Lektor musí v závislosti od obsahového zamerania akreditovaného vzdelávacieho programu spĺňať tieto požiadavky:

- vysokoškolské vzdelanie prvého alebo druhého stupňa v odbore vzdelávacieho programu, najmenej dva roky praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávací projekt týka, a preukázateľná lektorská spôsobilosť,
- vysokoškolské vzdelanie prvého alebo druhého stupňa, najmenej štyri roky praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávací projekt týka, a preukázateľná lektorská spôsobilosť,
- úplné stredné vzdelanie s maturitou v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej dva roky praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávací projekt týka, a preukázateľná lektorská spôsobilosť,
- úplné stredné vzdelanie s maturitou, najmenej päť rokov praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávací projekt týka, a preukázateľná lektorská spôsobilosť,
- výučný list v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej päť rokov praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávací projekt týka, a preukázateľná lektorská spôsobilosť alebo
- osvedčenie o čiastočnej kvalifikácii alebo osvedčenie o úplnej kvalifikácii v príslušnom odbore vzdelávacieho programu, najmenej päť rokov praxe v oblasti, ktorej sa vzdelávací program týka, a preukázateľná lektorská spôsobilosť.

Každý odborný garant a lektor, ktorý je zaradený do procesu akreditácie musí ako súčasť osobnej dokumentácie povinne predložiť:

- Doklad o najvyššom dosiahnutom vzdelaní.
- Doklad aj o inom ako najvyššom vzdelaní, potrebný na preukázanie odbornej spôsobilosti – napr. výučný list v odbore, v rámci ktorého pôsobí na strednej odbornej škole ako majster odborného výcviku.
- Potvrdenie o dĺžke odbornej praxe.
- Potvrdenie o výkone lektorskej činnosti.
- Osvedčenia a certifikáty o absolvovanom vzdelaní, ktoré priamo súvisia so zameraním modulu a sú podstatné pre vyhodnotenie odbornej spôsobilosti odborného garanta a lektorov.

Príloha č. 1

Formulár na vytvorenie modulového vzdelávacieho programu

Všeobecná charakteristika modulového vzdelávacieho programu

1.	Názov vzdelávacieho programu
	Názvy modulov a ich rozsah Modul – Modul – Modul –
2.	Charakteristika modulového vzdelávacieho programu
3.	Odôvodnenie opodstatnenosti modlovej štruktúry

Rozpracovanie modulu /každý modul začnite na novej strane/

1.	Názov vzdelávacieho programu
	Názov modulu
2.	Organizačná forma vzdelávania
3.	Cieľová skupina
4.	Požadované vstupné vzdelanie
5.	Profil absolventa
6.	Metódy
7.	Rozsah modulu

8. Učebný plán

Odborný garant				
Názov odbornej témy	Počet hodín	Teória	Prax	Lektori
Spolu				

9. Učebné osnovy modulu

Názov odbornej témy
•
•
Názov odbornej témy
•
•

10.	Forma záverečnej skúšky
11.	Materiálne a technické zabezpečenie
	Priestory Technické vybavenie, učebné pomôcky Študijné materiály

12. Profil odborného garanta /každý profil začnite na novej strane/

Meno, priezvisko, titul odborného garanta
Dátum narodenia
Ukončené vzdelanie
Ukončené vzdelanie
Absolvované iné vzdelávanie, kurzy, stáže
Odborné skúsenosti
Lektorské skúsenosti

12. Profil lektora /každý profil začnite na novej strane/

Meno, priezvisko, titul odborného garanta
Dátum narodenia
Ukončené vzdelanie
Ukončené vzdelanie
Absolvované iné vzdelávanie, kurzy, stáže
Odborné skúsenosti
Lektorské skúsenosti

Príloha č. 2

Odporúčaný vzor modulového vzdelávacieho programu pre získanie úplnej a čiastočnej kvalifikácie

Všeobecná charakteristika modulového vzdelávacieho programu

1.	Názov vzdelávacieho programu Kuchár
	Názvy modulov a ich rozsah Modul – Príprava minútok – 150 hod. Modul – Príprava teplej kuchyne – 150 hod.
2.	Charakteristika modulového vzdelávacieho programu Modulový vzdelávací program je určený osobám, ktoré majú záujem získať odborné vedomosti a zručnosti potrebné pre výkon činnosti kuchára. Po obsahovej, materiálnej a personálnej stránke je vzdelávací program zostavený tak, aby úspešný absolvent vzdelávacieho programu získal komplexné vedomosti a zručnosti v rámci úplnej kvalifikácie kuchára a uplatnil sa na trhu práce.
3.	Odôvodnenie opodstatnenosti modulej štruktúry Nakoľko každá úplná kvalifikácia pozostáva z čiastočných kvalifikácií, vzdelávací program je zostavený do modulej štruktúry, pričom jednotlivé moduly sú zostavené tak, aby aj po absolvovaní jednotlivých modulov získal absolvent potrebné vedomosti a zručnosti v rámci jednotlivých čiastočných kvalifikácií a uplatnil sa na trhu práce aj bez potreby absolvovania všetkých modulov. Úspešné absolvovanie modulu je predpokladom na to, aby sa účastník vzdelávania mohol zúčastniť skúšky na overenie odbornej spôsobilosti v rámci čiastočnej kvalifikácie. Úspešné absolvovanie všetkých modulov je predpokladom na to, aby bol účastník vzdelávania pripravený na skúšku na overenie odbornej spôsobilosti v rámci úplnej kvalifikácie.

Rozpracovanie modulu /začnite na novej strane/

1.	Názov vzdelávacieho programu Kuchár
	Názov modulu Príprava minútok
2.	Organizačná forma vzdelávania prezenčná /prípadne kombinovaná/
3.	Cieľová skupina Osoby so záujmom získať odborné vedomosti a zručnosti potrebné pre výkon činnosti kuchára
4.	Požadované vstupné vzdelanie minimálne ukončené základné vzdelanie /prípadne minimálne stredoškolské vzdelanie/
5.	Profil absolventa Absolvent modulu vie/pozná: <ul style="list-style-type: none"> - postupy prípravy... - - Je zručný v oblasti: <ul style="list-style-type: none"> - prípravy - - -
6.	Metódy prednáška, výklad, praktický nácvik, odborný výcvik....
7.	Rozsah modulu 150 hod.

8. Učebný plán

Odborný garant Ing. Peter Záruba				
Názov odbornej témy	Počet hodín	Teória	Prax	Lektori
Postupy prípravy...	10	4	6	Petra Nová, Juraj Áč
Druhy materiálov	8	8	0	Petra Nová, Ján Bella
Odborný výcvik	50	0	50	Ján Bella, Zuzana Stará
Spolu	150 hod.			

9. Učebné osnovy modulu

Postupy prípravy/ 10 hod., z toho 3 hodiny prezenčne a 7 hod. dištančne/

- rozpracovanie
- rozpracovanie
-
-
-

Praktický nácvik:

Predvedenie...

Zhotovenie.....

Druhy materiálov / 8 hod. z toho 4 hod prezenčne. a 4 hod. dištančne

- rozpracovanie
- rozpracovanie
-
-
-

10. Forma záverečnej skúšky

Teoretická skúška: napr. test – požadovaná úspešnosť ...%

Test pozostáva z

Ústna skúška: Obhajoba....

Praktická skúška: Príprava

11. Materiálne a technické zabezpečenie

Priestory

Presný popis priestorov

Teoretická príprava bude prebiehať v....

Praktická príprava je zabezpečená....

Technické vybavenie, učebné pomôcky

vymenovať nástroje, pomôcky,

Študijné materiály

Autor, názov..

Internetové stránky: www.....sk

Multimediálne učebné materiály...

Rozpracovanie modulu /začnite na novej strane/

1.	Názov vzdelávacieho programu Kuchár
	Názov modulu Príprava teplej kuchyne
2.	Organizačná forma vzdelávania prezenčná /prípadne kombinovaná/
3.	Cieľová skupina Osoby so záujmom získať odborné vedomosti a zručnosti potrebné pre výkon činnosti kuchára
4.	Požadované vstupné vzdelanie minimálne ukončené základné vzdelanie /prípadne minimálne stredoškolské vzdelanie/
5.	Profil absolventa Absolvent modulu vie/pozná: <ul style="list-style-type: none"> - postupy prípravy... - - Je zručný v oblasti: <ul style="list-style-type: none"> - prípravy - - -
6.	Metódy prednáška, výklad, praktický nácvik, odborný výcvik....
7.	Rozsah modulu 150 hod.

8. Učebný plán

Odborný garant Ing. Peter Záruba				
Názov odbornej témy	Počet hodín	Teória	Prax	Lektori
Postupy prípravy...	10	4	6	Petra Nová, Juraj Áč
Druhy materiálov	8	8	0	Petra Nová, Ján Bella
Odborný výcvik	50	0	50	Ján Bella, Zuzana Stará
Spolu	150 hod.			

9. Učebné osnovy modulu

Postupy prípravy/ 10 hod., z toho 3 hodiny prezenčne a 7 hod. dištančne/

- rozpracovanie
- rozpracovanie
-
-
-

Praktický nácvik:

Predvedenie...

Zhotovenie.....

Druhy materiálov / 8 hod. z toho 4 hod prezenčne. a 4 hod. dištančne

- rozpracovanie
- rozpracovanie
-
-
-

10. Forma záverečnej skúšky

Teoretická skúška: napr. test – požadovaná úspešnosť ...%

Test pozostáva z

Ústna skúška: Obhajoba....

Praktická skúška: Príprava

11. Materiálne a technické zabezpečenie

Priestory

Presný popis priestorov

Teoretická príprava bude prebiehať v....

Praktická príprava je zabezpečená....

Technické vybavenie, učebné pomôcky

vymenovať nástroje, pomôcky,

Študijné materiály

Autor, názov..

Internetové stránky: www.....sk

Multimediálne učebné materiály...

12. Profil odborného garanta /začnite na novej strane/

Meno, priezvisko, titul odborného garanta Ing. Peter Záruba
Dátum narodenia 1. 2. 1965
Ukončené vzdelanie Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa
Absolvovaná škola 1993 – 1998 Vysoká škola ekonomická v Bratislave 1980 – 1984 SOU obchodu a služieb ...
Odbor Hotelový manažment Kuchár - čašník
Absolvované iné vzdelávanie, kurzy, stáže 2010 - Absolvovanie kurzu Nové postupy úpravy studených mís... 2008 – Absolvovanie vzdelávacieho programu Lektorské minimum
Odborné skúsenosti 2005 – 2013 Spojená škola....majster odborného výcviku 2000 – 2004 Čašník – hotel Javorina
Lektorské skúsenosti 2008 – 2009 Akadémia Nova - lektor v kurzoch zameraných na... 2009 – 2011 Spojená škola – lektor v rekvalifikačných kurzoch...

12. Profily lektorov /začnite na novej strane/

Meno, priezvisko, titul odborného garanta Ing. Peter Záruba
Dátum narodenia 1. 2. 1965
Ukončené vzdelanie Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa
Absolvovaná škola 1993 – 1998 Vysoká škola ekonomická v Bratislave 1980 – 1984 SOU obchodu a služieb ...
Odbor Hotelový manažment Kuchár - čašník
Absolvované iné vzdelávanie, kurzy, stáže 2010 - Absolvovanie kurzu Nové postupy úpravy studených mís... 2008 – Absolvovanie vzdelávacieho programu Lektorské minimum
Odborné skúsenosti 2005 – 2013 Spojená škola....majster odborného výcviku 2000 – 2004 Čašník – hotel Javorina
Lektorské skúsenosti 2008 – 2009 Akadémia Nova - lektor v kurzoch zameraných na... 2009 – 2011 Spojená škola – lektor v rekvalifikačných kurzoch...

